

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА

ЗАТВЕРДЖУЮ
Рішення вченої ради університету
29 жовтня 2020 року,
Протокол № 5
Перший проректор

_____ Олег Омельчук
(підпис)

_____ 2020 року
М.П.

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«ДЕМОГРАФІЯ»
для підготовки на першому освітньому рівні
здобувачів вищої освіти ступеня бакалавр
за спеціальністю 232 Соціальне забезпечення
галузі знань 23 Соціальна робота

м. Хмельницький
2020

ЗМІСТ

Стор.

1.	Опис навчальної дисципліни	–	3
2.	Заплановані результати навчання	–	4
3.	Програма навчальної дисципліни	–	6
4.	Структура вивчення навчальної дисципліни	–	9
	4.1.	Тематичний план навчальної дисципліни	– 9
	4.2.	Аудиторні заняття	– 10
	4.3.	Завдання для самостійної роботи студентів	– 10
5.	Методи навчання та контролю	–	10
6.	Схема нарахування балів	–	12
7.	Рекомендовані джерела	–	12
	7.1.	Основні джерела	– 12
	7.2.	Допоміжні джерела	– 13
8.	Інформаційні ресурси в Інтернеті	–	14

1. Опис навчальної дисципліни

1.	Шифр і назва галузі знань	–	23 Соціальна робота
2.	Код і назва спеціальності	–	232 Соціальне забезпечення
3.	Назва спеціалізації	–	немає
4.	Назва дисципліни	–	Демографія
5.	Тип дисципліни	–	обов'язкова професійної підготовки
6.	Код дисципліни	–	ОДПП 1.2.11.
7.	Освітній рівень, на якому вивчається дисципліна	–	перший
8.	Ступінь вищої освіти, що здобувається	–	бакалавр
9.	Курс / рік навчання	–	третій
10.	Семестр	–	п'ятий (денна) / четвертий, п'ятий (заочна)
11.	Обсяг вивчення дисципліни:		
	1) загальний обсяг (кредитів ЄКТС / годин)	–	4 / 120
	2) денна форма навчання:		
	аудиторні заняття (годин)	–	60
	% від загального обсягу	–	50,0
	лекційні заняття (годин)	–	30
	% від обсягу аудиторних годин	–	50,0
	семінарські заняття (годин)	–	30
	% від обсягу аудиторних годин	–	50,0
	самостійна робота (годин)	–	60
	% від загального обсягу	–	50
	тижневих годин:		
	аудиторних занять	–	3
	самостійної роботи	–	3
	3) заочна форма навчання:		
	аудиторні заняття (годин)	–	18
	% від загального обсягу	–	15
	лекційні заняття (годин)	–	12
	% від обсягу аудиторних годин	–	67,7
	семінарські заняття (годин)	–	6
	% від обсягу аудиторних годин	–	33,3
	самостійна робота (годин)	–	102
	% від загального обсягу	–	85
	тижневих годин:		
	аудиторних занять	–	
	самостійної роботи	–	
12.	Форма семестрового контролю	–	залік
13.	Місце дисципліни в логічній схемі:		
	1) попередні дисципліни	–	ОДПП 1.2.1. Вступ до спеціальності та основи наукових досліджень
		-	ОДПП 1.2.4. Історія соціального забезпечення

		-	ОДПП 1.2.2. Система соціального забезпечення
		-	ОДПП 1.2.5. Соціальна психологія
		-	ВДПП 2.2.9. Опіка та піклування
		-	ВДПП 2.2.10. Основи сімейного права
	2) супутні дисципліни	-	ОДПП 1.2.12. Соціальна політика в Україні
		-	ОДПП 1.2.13. Соціальні допомоги
		-	ВДПП 2.2.15. Соціальна економіка
		-	ВДПП 2.2.12. Соціальна робота в галузі охорони здоров'я
		-	ВДПП 2.2.13. Договірна робота у сфері соціального забезпечення
	3) наступні дисципліни	-	ОДПП 1.2.14. Пенсійне забезпечення
		-	ОДПП 1.2.15. Соціальне обслуговування
		-	ОДПП 1.2.17. Економіка праці та соціально-трудова відносини
		-	ВДПП 2.2.20. Людський розвиток
14.	Мова вивчення дисципліни	-	українська

2. Заплановані результати навчання

<p>Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни</p>	<p>Загальні компетентності. ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння закономірностей відтворення та розвитку населення, забезпечувати пропаганду ведення здорового способу життя з метою покращення стану здоров'я та підвищення тривалості життя. ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях щодо визначення показників динаміки чисельності населення загалом та у рзрізі демографічних процесів. ЗК 9. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу демографічної інформації з різних джерел. ЗК 10. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми, пов'язані з демографічним розвитком. ЗК 16. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо з урахуванням демографічних реалій. Спеціальні (фахові, предметні) компетентності СК 1. Здатність аналізувати демографічні процеси через призму їх зв'язку з соціальним розвитком держави.</p>
<p>Результати навчання</p>	<p>ПР 2. Ідентифікувати причинно-наслідкові зв'язки розвитку демографічних процесів та прояви соціально-економічних проблем у різних категорій населення. ПР 4. Вміння застосовувати статистичну, методичну та нормативну базу у сфері регулювання відтворення населення. ПР 18. Використовувати відповідні наукові дослідження та застосовувати дослідницькі навички для визначення тенденцій демографічного розвитку та пошуку шляхів регулювання демографічних процесів, створення сприятливих умов для відтворення населення</p>

Після завершення вивчення дисципліни здобувач повинен продемонструвати такі результати навчання:	
1. Знання <i>(здатність запам'ятовувати або відтворювати факти (терміни, конкретні факти, методи і процедури, основні поняття, правила і принципи, цілісні теорії тощо)</i>	
1.1)	відтворювати визначення понятійно-термінологічного апарату дисципліни у контексті демографічних процесів шлюбності, розлучуваності, народжуваності смертності;
1.2)	визначати джерела інформації з питань демографічного розвитку та розуміти методологію визначення і методи отримання демографічних даних;
1.3)	називати причини депопуляції населення в Україні та її регіонах;
1.4)	описувати причинно-наслідкові зв'язки між демографічними та соціально-економічними процесами, що відбуваються у суспільстві, у тому числі в системі соціального захисту населення.
2. Розуміння <i>(здатність розуміти та інтерпретувати вивчене, уміння пояснити факти, правила, принципи; перетворювати словесний матеріал у, наприклад, математичні вирази; прогнозувати майбутні наслідки на основі отриманих знань)</i>	
2.1)	пояснити мету та особливості організації і проведення перепису населення, як основного (найбільш достовірного) джерела інформації про населення та соціальні процеси у суспільстві;
2.2)	класифікувати загальні показники чисельності та структури населення;
2.3)	обговорювати сучасний стан репродуктивної поведінки населення в Україні, як наслідку реалізації соціальної політики держави, процесів у соціальній сфері та соціальному забезпеченні населення;
2.4)	пояснювати роль виваженої соціально-демографічної політики у забезпеченні відтворення населення;
2.5)	обговорювати основні проблеми демографічного розвитку у їх взаємозв'язку з соціально-економічними проблемами та прогнозувати майбутні наслідки ігнорування їх вирішення для України.
3. Застосування знань <i>(здатність використовувати вивчений матеріал у нових ситуаціях (наприклад, застосувати ідеї та концепції для розв'язання конкретних задач)</i>	
3.1)	застосовувати рівняння демографічного балансу для визначення тенденцій динаміки чисельності населення у міжпереписні періоди;
3.2)	використовувати методи збору інформації, здійснювати аналіз документів, що містять демографічні та соціально-економічні дані, для формування аргументованих висновків з проблем відтворення населення та визначення ефективності соціально-економічної підтримки населення;
3.3)	виявляти напрями регулювання демографічних процесів через призму покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки у суспільстві.
4. Аналіз <i>(здатність розбивати інформацію на компоненти, розуміти їх взаємозв'язки та організаційну структуру, бачити помилки й огріхи в логіці міркувань, різницю між фактами і наслідками, оцінювати значимість даних)</i>	
4.1)	аналізувати абсолютні та відносні показники демографічних процесів народжуваності, смертності, шлюбності та розлучуваності, які слугують відображенням процесів, що відбуваються у соціальній сфері та соціальному забезпеченні населення;
	збирати, систематизувати та критично оцінювати статистичний соціально-демографічний матеріал з метою виявлення актуальних процесів у соціальній сфері

	та соціальному забезпеченні, як чинників демографічного розвитку;
4.2)	розділяти причини смертності населення за складовими (чисто ендогенні, чисто екзогенні, квазіендогенні) та розуміти їх взаємозв'язок та взаємообумовленість, а також залежність від соціально-економічної складової розвитку суспільства;
4.3)	виводити можливі наслідки сучасної репродуктивної поведінки населення у контексті збереження соціально-економічної безпеки держави.
5. Синтез <i>(здатність поєднувати частини разом, щоб одержати ціле з новою системною властивістю)</i>	
5.1)	аргументувати необхідність регулювання природного та механічного руху населення України шляхом визначення соціальних проблем та потреб, причин їх виникнення, напрямів розвитку, соціального стану певних категорій населення;
5.2)	узагальнювати факти щодо необхідності проведення систематичного обліку населення та збору демографічної і соціально-економічної інформації про населення з метою виявлення тенденцій відтворювальних процесів;
5.3)	обґрунтовувати потребу у регулюванні шлюбно-сімейних відносин та укріпленні інституту сім'ї в державі, як основи відтворення її населення, зокрема шляхом соціально-економічної підтримки різних категорій населення.
6. Оцінювання <i>(здатність оцінювати важливість матеріалу для конкретної цілі)</i>	
6.1)	оцінювати дієвість державної соціальної політики та соціального забезпечення населення щодо стимулювання народжуваності, підтримки сімей з дітьми та поведінки самозбереження населення;
6.2)	робити висновок щодо важливості досліджень у царині демографічного розвитку для удосконалення соціальної політики держави у напрямі відтворення населення шляхом покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки у суспільстві
7. Створення (творчість) <i>(здатність до створення нового культурного продукту, творчості в умовах багатомірності та альтернативності сучасної культури)</i>	
7.1)	складати завдання щодо проведення наукових досліджень з питань перспектив відтворення населення в країні та її регіонах;
7.2)	розробляти пропозиції щодо подолання депопуляції населення

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Демографія як самостійна суспільна наука

Об'єкт і предмет демографії. Смертність населення як головний об'єкт демографічного аналізу. Народжуваність як масовий статистичний процес. Населення як об'єкт вивчення демографії. Населення як самовідтворювана сукупність людей.

Природний рух населення (народжуваність і смертність), механічний рух населення (міграції), соціальний рух населення (переходи з одних соціальних станів в інші).

Демографічні структури і процеси. Склад населення. Статева, вікова, шлюбна і сімейна структура. Взаємозв'язок демографії з іншими науками. Демографія і соціологія: спільне та відмінність. Необхідність взаємодії демографії з іншими науками.

Тема 2. Джерела даних про населення і демографічні процеси

Джерела даних про населення. Основні види первинної демографічної інформації. Первинна (початкова) і вторинна демографічна інформація. Сутність переписів населення.

Категорії населення у статистиці населення (постійне, наявне і приписне (юридичне)). Зв'язок між наявним і постійним населенням. Основні принципи та методи проведення переписів населення

Поточний облік демографічних подій.

Списки і реєстри населення. Особливості списків і реєстрів населення.

Спеціальні вибіркові обстеження населення як важливе джерело даних про населення і демографічні процеси. Відмінності між статистичним обстеженням і соціологічним дослідженням.

Тема 3. Загальні показники чисельності і структури населення та їх динаміки

Абсолютна чисельність населення як моментний показник. Абсолютний приріст населення. Природний приріст населення. Міграційний приріст. Еміграції та іміграція як складові міграційного приросту. Відкрите та закрите населення. Рівняння демографічного балансу

Відносні показники динаміки чисельності населення. Коефіцієнти зростання і приросту населення за період часу. Період подвоєння населення та період "напіврозпаду" населення як відносні показники динаміки чисельності населення.

Структури населення. Класи характеристик населення: аскриптивні, соціальні, економічні, міграційні характеристики. Характеристики демографічних подій та сім'ї.

Стать і статева структура населення. Типологія статі людини. Співвідношення статей: первинне, вторинне, третинне.

Вік і вікова структура населення. Поняття віку та його класифікація. Типи старіння населення: старіння зверху, старіння знизу. Шкала демографічного старіння ООН. Шкала демографічного старіння Гарнье-Россета. Статєво-вікова піраміда. Прогресивний, стаціонарний та регресивний типи вікової структури населення.

Тема 4. Шлюбність і розлучуваність як демографічні процеси

Шлюб як соціологічна і демографічна категорія. Зареєстрований і фактичний типи шлюбу. Зареєстрований і незареєстрований шлюб як альтернативні типи шлюбу. Шлюбний вік. Шлюбний відбір. Шлюбне коло. Строга та серійна моногамії як складові процесу шлюбного відбору.

Шлюбна структура населення. Шлюбний стан (статус). Основні категорії шлюбного стану. Сімейна структура населення. Поняття сім'ї. Шлюбність-батьківство – спорідненість як основна ознака сім'ї. Домогосподарство як різновид сім'ї. Типи домогосподарств: сімейні, несімейні, змішані. Малодітні, середньодітні і багатодітні сім'ї. Шлюбність як демографічний процес. Абсолютні показники шлюбності. Відносні показники шлюбності. Незареєстровані шлюби, або співжиття. Сутність розлучуваності як демографічного процесу. Абсолютні показники розлучуваності. Відносні показники розлучуваності. Чинники розлучуваності: демографічні, соціальні.

Динаміка шлюбності та розлучуваності в Україні.

Тема 5. Народжуваність і репродуктивна поведінка населення

Демографічне поняття народжуваності. Народжуваність і плодючість. Бездітність, безпліддя, інфертильність, стерильність.

Показники народжуваності. Абсолютні показники народжуваності. Відносні показники народжуваності. Коефіцієнти шлюбної і позашлюбної народжуваності. Повіковий коефіцієнти народжуваності. Сумарний коефіцієнт народжуваності. Динаміка народжуваності населення України. Таймінг і спейсінг народжуваності. Протогенетичний та інтергенетичний інтервал народжуваності.

Репродуктивна поведінка населення. Соціальний контроль і репродуктивна поведінка. Структура репродуктивної поведінки. Потреба в дітях як чинник репродуктивної поведінки.

Репродуктивні норми. Репродуктивні установки. Репродуктивні мотиви: економічні, соціальні і психологічні. Життєві ситуації як рушії репродуктивної поведінки: ситуації повсякденного життя, ситуації сімейного способу життя, ситуації, пов'язані з глобальними суспільно-історичними умовами. Шаблони репродуктивної поведінки. Лінії репродуктивної поведінки: малодітна, середньодітна і багатодітна поведінка.

Тема 6. Смертність, тривалість життя і поведінка самозбереження населення

Демографічне поняття смертності. Напрями застосування інформації про смертність населення. Біологічна тривалість життя. Поняття організму. Ендогенні причини смерті. Екзогенні причини смерті.

Показники рівня смертності. Абсолютні показники смертності. Відносні показники смертності. Повікові коефіцієнти смертності. Регіональні особливості тривалості життя. Очікувана середня тривалість життя при народженні. Дитяча смертність. Поняття живородіння.

Смертність за причинами смерті. Міжнародна класифікація хвороб, травм і причин смерті. Динаміка смертності населення України за причинами смерті.

Концепція епідеміологічного переходу. Етапи епідеміологічного переходу. Чинники епідеміологічного переходу.

Поведінка самозбереження.

Тема 7. Відтворення населення

Відтворення населення: поняття і сутність. Види руху населення. Головні етапи людської історії: суспільство привласнювальної економіки, аграрне суспільство; індустріальне суспільство. Типи відтворення населення: архетип, традиційний, сучасний. Режими відтворення населення: розширене, просте, звужене.

Гіпотеза Т. Мальтуса у загальній теорії відтворення населення. Особливості відтворення населення через призму концепції демографічного переходу. Концепція раціоналізму. Гомеостатичне регулювання відтворення населення. Фази демографічної революції. Демографічний вибух.

Показники відтворення населення. Індекс життєвості. Брутто-коефіцієнт відтворення населення. Нетто-коефіцієнт відтворення населення. Довжина покоління.

Реальний коефіцієнт природного приросту. Стаціонарне населення.

Тема 8. Міграції населення: сутність, класифікація

Міграції, їх сутність і класифікація. Відкрите і закрите населення. Урбанізація та рурбанізація. Класифікація міграції: постійна (безповоротна), тимчасова, сезонна і маятникова. Причини міграції населення: соціально-економічні, політичні, військові, сімейно-побутові, екологічні, релігійні. Організовані та неорганізовані міграції. Міграційна поведінка, міграційна установка, міграційна мотивація.

Показники міграції. Абсолютні та відносні показники міграції.

Взаємовплив міграцій та відтворення населення. Демографічний цикл. Демографічні параметри міграційних процесів. Диференційна міграція.

Трудова міграція населення. Мобільність населення: територіальна, професійна. Міграція робочої сили. Класифікація трудових міграцій. Офіційна (легальна) трудова міграція. Неофіційна (прихована) легалізована трудова міграція. Неофіційна (прихована) нелегальна трудова міграція.

Динаміка міграційних процесів в Україні.

Тема 9. Взаємозв'язок демографічного та соціально-економічного розвитку

Характеристики населення та їх роль в економічному зростанні країни. Економічний розвиток та його зв'язок з демографічним розвитком. Чинники, що впливають на зростання економіки держави. Демографічний фактор як самостійна складова суспільного фундаменту. Народонаселення.

Роль загальної теорії народонаселення. Місце людини у новій концепції суспільного розвитку. Якість населення.

Демографічний фактор у глобальній стратегії розвитку України.

Тема 10. Демографічна політика в епоху депопуляції

Основні напрями формування демографічної політики в епоху депопуляції. «Демографічний вибух» та проблеми перенаселення. Сучасна демографічна історія. Криза сім'ї як соціального інституту. Зростання позашлюбної народжуваності. Економічні наслідки депопуляції. Соціальні наслідки депопуляції. Проблеми депопулюючих країн: наростання розриву і відчуження між поколіннями, розмивання міжпоколінної солідарності; старіння населення. Депопуляція та геополітичне становище.

Державна демографічна політика: сутність та напрями реалізації. Суб'єкт та об'єкт демографічної політики. Складові демографічної політики: економічні, правові (адміністративно-юридичні), інформаційно-агітаційні (психологічні).

Основні напрями державної демографічної політики у сфері охорони здоров'я і зниження смертності населення. Основні напрями реалізації державної сімейної політики.

4. Структура вивчення навчальної дисципліни

4.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин												
		Денна форма навчання						Заочна форма навчання						
		Усього	у тому числі					Усього	у тому числі					
Лекції	Сем. (прак.)		Лабор.	Ін.зав.	СРС	Лекції	Сем. (прак.)		Лабор.	Ін.зав.	СРС			
1.	Демографія як самостійна суспільна наука	8	2	2	-	-	4	8			-	-	8	
2.	Джерела даних про населення і демографічні процеси	15	4	4	-	-	7	15	2	2	-	-	10	
3	Загальні показники чисельності і структури населення та їх динаміки	15	4	4	-	-	7	15			-	-	12	
4	Шлюбність і розлучуваність як демографічні процеси	15	4	4	-	-	7	15	2	2	-	-	12	

5	Народжуваність і репродуктивна поведінка населення	15	4	4	-	-	7	15	2		-	-	12
6	Смертність, тривалість життя і поведінка самозбереження населення	15	4	4	-	-	7	15	2		-	-	12
7	Відтворення населення	8	2	2	-	-	4	8	2	2	-	-	12
8	Міграції населення: сутність, класифікація	9	2	2	-	-	5	9			-	-	8
9	Взаємозв'язок демографічного та соціально-економічного розвитку	8	2	2	-	-	4	8	2		-	-	8
10	Демографічна політика в епоху депопуляції	8	2	2	-	-	4	8			-	-	8
	Всього годин	120	30	30	-	-	60	120	12	6	-	-	102

4.2. Аудиторні заняття

4.2.1. Аудиторні заняття (лекції, семінарські (практичні) заняття) проводяться згідно з темами та обсягом годин, передбачених тематичним планом.

4.2.2. Плани лекцій з передбачених тематичним планом тем визначаються в підрозділі 1.2 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.2.3. Плани семінарських (практичних) занять з передбачених тематичним планом тем, засоби поточного контролю знань та методичні рекомендації для підготовки до занять визначаються в підрозділі 1.3 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3. Завдання для самостійної роботи студентів

4.3.1. Завдання для самостійної роботи студентів та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.4 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.2. Виконання індивідуальних завдань студентами є обов'язковим, проте за узгодженням з викладачем може бути виконана інша робота (тези, статті з дисципліни).

4.3.3. Тематика індивідуальних завдань та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.5 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.5. Індивідуальні завдання виконуються в межах часу, визначеного для самостійної роботи студентів, та оцінюються частиною визначених в розділі 6 цієї програми кількості балів, виділених для самостійної роботи.

5. Методи навчання та контролю

Під час лекційних занять застосовуються:

- 1) традиційний усний виклад змісту теми;
- 2) слайдова презентація матеріалу;

3) дискусійні обговорення проблемних питань.

На семінарських та практичних заняттях застосовуються:

- 1) доповіді;
- 2) дискусійні обговорення проблемних питань;
- 3) рішення практичних завдань.

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни може проводитися у формах:

1) усне або письмове (у тому числі тестове) бліц-опитування студентів щодо засвоєння матеріалу попередньої лекції;

2) усне або письмове (у тому числі тестове) опитування на семінарських заняттях;

3) виконання поточних контрольних робіт у письмовій формі або тестування.

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі заліку.

Структура залікового білету: одне теоретичне питання, п'ять тестових завдань.

Приклад залікового білету:

1. Категорії населення, що враховуються в переписах населення.

1. Що є предметом вивчення демографії?

a) здатність населення до самовідтворення через процес зміни поколінь: народжуваність, смертність, шлюбність, розлучуваність ;

b) здатність населення до народжуваності;

c) структура населення.

2. Які структури населення вивчає демографія?

a) статева, вікова, шлюбна і сімейна структура;

b) освітня і професійна структура;

c) шлюбна і сімейна структура;

d) статева, вікова, адміністративна, демографічна структура.

3. Назвіть методи проведення переписів населення:

a) метод опитування або метод саморахунку;

b) метод синтезу;

c) метод аналізу;

d) метод опитування і метод саморахунку.

4. У демографії під смертністю розуміють:

a) процес вимирання покоління, який розглядається як масовий статистичний процес, що складається з безлічі одиничних смертей, які настають в різних вікових групах і визначають в своїй сукупності порядок вимирання реального або умовного покоління;

b) масовий статистичний процес, що складається з безлічі одиничних випадків захворюваності;

c) одиничний випадок смерті у реальному або умовному поколінні.

5. Під поведінкою самозбереження розуміється:

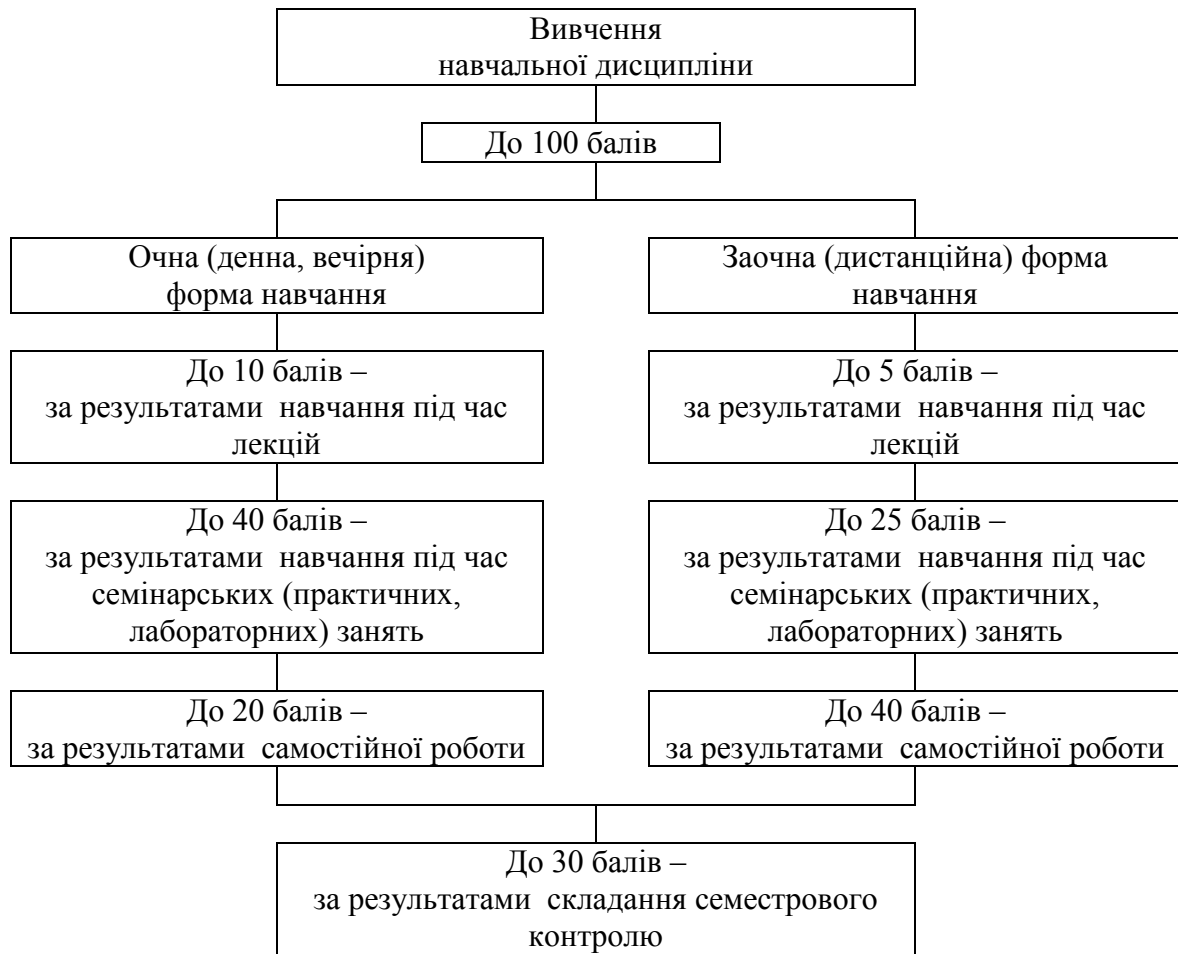
a) ставлення людей до власного здоров'я і тривалості власного життя;

b) система дій і стосунків, направлених на збереження здоров'я протягом повного життєвого циклу, на продовження термінів життя в межах цього циклу;

c) система показників рівня здоров'я, захворюваності, смертності і їх структури по причинах.

6. Схема нарахування балів

6.1. Нарахування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

6.2. Обсяг балів, здобутих студентами під час лекцій, семінарських занять, самостійної роботи студентів та виконання індивідуальних завдань визначаються в навчально-методичних матеріалах з цієї дисципліни.

7. Рекомендовані джерела

7.1. Основні джерела

1. Демографія : навч. посібник / З.О. Пальян . – 2014. – Київ. "Київський університет". – 222 с.
2. Соціально-демографічна статистика : підручник / А. З. Підгорний, О. В. Самоєнкова, Ю. О. Ольвінська, К. В. Вітковська / За заг. ред. канд. екон. наук, професора А.З. Підгорного. – Одеса : ФО П Гуляєва В.М., 2017. – 424 с.
3. Драган О. І. Демографія : конспект лекцій / О. І. Драган., Т. І. Тертична. – Київ : НУХТ, 2014. – 132 с.
4. Муромцева Ю. І. Демографія : навчальний посібник / Ю. І. Муромцева. – Київ : Кондор, 2006. – 300 с.
5. Дорошенко Л. С. Демографія : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Л. С. Дорошенко. — Київ : МАУП, 2005. — 112 с.

6. Стеценко С. Г. Демографічна статистика : підручник / С. Г. Стешенко. - Київ : Вища школа. - 2005.-415с.

7.2. Допоміжні джерела

1. Населення України. Демографічний вимір якості життя: кол. моногр. / за ред. О.М. Гладуна; НАН України, Ін-т демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи. — Київ, 2019. — 396 с.

2. Українське суспільство : міграційний вимір : нац. доповідь / Інститут демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України. – Київ, 2018. – 396 с.

3. Гладун О.М. Нариси з демографічної історії України ХХ століття : монографія / О.М. Гладун ; НАН України, Ін-т демограф. та соціальн. дослідж. ім. М.В. Птухи. — Київ, 2018. — 224 с.

4. Аксьонова С.Ю. Підліткове материнство: демографічний аспект проблеми / Ін-т демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи НАН України. – К., 2016. – 184 с.

5. Кравець І. М. Управління трудовим потенціалом : навчальний посібник / І. М. Кравець. - Хмельницький, ФОП Цюпак . - 2015. - 424 с

6. Соціальні індикатори рівня життя населення. Статистичний збірник. – Київ : Державна служба статистики України, 2015. – 204 с.

7. Соціальний захист населення України. Статистичний збірник. – Київ : Державна служба статистики України, 2016. – 113 с

8. Населення України за 2018 рік . Демографічний щорічник. - Державна служба статистики України, Київ. – 2019. – 187 с.

9. Вимірювання якості життя в Україні. Аналітична доповідь / Лібанова Е. М., Гладун О. М., Лісогор Л. С. та ін.; Інститут демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи, Програма розвитку ООН, Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. Київ. - 2013. - 48 с.

10. Рингач Н.О. Охорона здоров'я : необхідність змін і напрями реалізації принципів соціальної ринкової економіки. В: Соціальна ринкова економіка : орієнтири для євроінтеграційних трансформацій України / за ред. Є. Ніколаєва; Фонд Конрада Аденауера (KAS Policy Paper 25). - Київ, 2015. - С. 34—40.

11. Рингач Н.О., Керецман А.О. Обізнаність щодо здорового способу життя та дотримання його принципів. Полтавські дні громадського здоров'я : Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю (м. Полтава, 25 травня 2018 р.). Полтава, 2018. - С.15—19.

12. Українське суспільство : моніторинг соціальних змін: зб. наук. пр. / Голов. ред. В.М. Ворона, М.О. Шульга / Інститут соціології НАН України. Київ. – 2016, Вип. 3 (17). - 546 с.

13. Цілі сталого розвитку 2019. Моніторинговий звіт / Державний комітет статистики України. Київ. - 2019. - 92 с.

14. Проблеми соціально-демографічного розвитку та соціальна політика в Україні. [Електронний ресурс] : Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/book/strateg2>

15. Показники для моніторингу стану досягнення Цілей сталого розвитку: методологія збору та розрахунку даних. Аналітичний звіт / GEF, UNDP в Україні. Київ, 2017. С. 62—63.

16. Всеукраїнський перепис населення: методологія та організація : навч. посіб. / Під заг. ред. В.О. Ларфенневої. - Київ. : Вид-во Держкомстату України, 2001. —336с.

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Міністерство соціальної політики України: офіційний сайт. [Електронний ресурс] : Режим доступу : <https://www.msp.gov.ua/news/17509.html>
2. Статистичні таблиці [Електронний ресурс] : Режим доступу : http://database.ukrcensus.gov.ua/MULT/Dialog/statfile_c_files/az.html
3. Населення України (1990-2019). [Електронний ресурс] : Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Міграційний рух населення України (2002-2019) [Електронний ресурс] : Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>
5. Природний рух населення України (2002-2019) [Електронний ресурс] : Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>
6. Демографічний щорічник «Населення України» [Електронний ресурс] : Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>
7. Проект Національної стратегії побудови нової системи охорони здоров'я в Україні на період на період 2015-2025. [Електронний ресурс]. Режим доступу : http://healthsag.org.ua/wp-content/uploads/2014/11/Proekt-Strategiyi-reformi_OZ.pdf
8. Комплексний демографічний прогноз України на період до 2050 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.idss.org.ua/popforecast2010.xls>.
9. Світова статистика в реальному часі [Електронний ресурс] : Режим доступу : <http://www.worldometers.info/uk/>
10. Населення Землі (в реальному часі) [Електронний ресурс] : Режим доступу :: <http://countrymeters.info/ru/World>
11. Проблеми соціально-демографічного розвитку та соціальна політика в Україні. [Електронний ресурс] : Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/book/strateg2>
12. Зовнішня трудова міграція населення (за результатами модульного вибіркового обстеження). Статистичний бюлетень /Державна служба статистики України. Київ, 2017. [Електронний ресурс] : Режим доступу : http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2017/bl/12/bl_ztm_2017.zip

Розробник програми:

Викладач дисципліни – доцент кафедри менеджменту, фінансів, банківської справи та страхування, кандидат економічних наук

_____ І. М. Кравець

25 вересня 2020 року

Схвалено кафедрою менеджменту, фінансів, банківської справи та страхування 29 вересня 2020 року, протокол № 2

Завідувач кафедри _____ В. П. Синчак

29 вересня 2020 року

Погоджено

Декан юридичного факультету _____ С. А. Крушинський

28 вересня 2020 року

Погоджено методичною радою університету

22 жовтня 2020 року, протокол № 2

Голова методичної ради _____ І. Б. Ковтун

22 жовтня 2020 року